

GEOS Brno
Talichova 12
623 00 Brno

Brno – Komárov

ulice Komárovská

inženýrskogeologická řešerše

rekonstrukce vodovodu

konstrukce komunikace

Brno, 2012

Název akce : **Brno – ulice Komárovská**
Zak. číslo : **37 / 09 / 2020**
Objednatel : **PROVO, spol. s r.o., Hudcova 76, 612 00 Brno**
Dodavatel : **GEOS Brno, Talichova 12, 623 00 Brno**

Závěrečná zpráva

**o provedení inženýrskogeologické a hydrogeologické rešerše
trasy pro rekonstrukci vodovodu ,vč. konstrukce komunikace
na ulici Komárovská v Brně – Komárově**

Zpracoval : ***RNDr. Vratislav M i n o l***
oprávněný geolog

Brno, říjen 2020

Výtisk č. : **1**

Obsah :

	str.
1. Úvod	1
2. Archivní vrtné práce	1
3. Geologické poměry	2
4. Hydrogeologické poměry	3
5. Geotechnické vlastnosti zemin	3
6. Inženýrskogeologické zhodnocení	4
7. Závěr	6

Přílohy :

1. Situace vrtů 1 : 500
2. Dokumentace vrtů

Rozdělovník :

Výtisk č. 1 – 4

Objednatel

Výtisk č. 5

Archiv Geos Brno

1. Úvod

Na základě požadavku objednatele, firmy PROVO, spol. s r.o. byla provedena inženýrskogeologická a hydrogeologická rešerše pro zhodnocení trasy rekonstrukce vodovodu. Rešerše vycházela z dříve provedeného průzkumu trasy pro rekonstrukci kanalizace Brně – Komárově, na ulici Komárovská, včetně zhodnocení konstrukce komunikace (2012).

Předloženou závěrečnou zprávu vypracoval RNDr. Vratislav Minol, držitel odborné způsobilosti MŽP ČR provádět, projektovat a vyhodnocovat geologické práce č.j. 2376/630/13844/01, poř. číslo 1442/2001 ze dne 28.6.2001, a oprávnění Státní báňské správy - OBÚ v Brně k provádění geologických prací č.j. 08-6268/96-415.2, pořadové číslo G 31, člen České asociace inženýrských geologů.

Geologický průzkum byl prováděn dle ČSN 73 0090 „Geologický průzkum pro stavební účely“. Závěrečná zpráva byla vypracována dle ČSN EN 1997-1, ČSN EN 1997-2 „Navrhování geotechnických konstrukcí“ a dle ČSN 73 6133 „Návrh a provádění zemního tělesa pozemních komunikací“.

Zájmové území je znázorněno na přehledné situaci 1 : 500 dodané objednatelem, ve které jsou vyznačeny provedené vrty (příl. č. 1).

2. Archivní vrtné práce

V rámci inženýrskogeologického průzkumu (2012) bylo vyhloubeno šest geologických vrtů hloubky á 5,0 m a pro zjištění konstrukce komunikace pět vrtů hloubky á 1,0 m, celkem pak 35,0 m vrtů. Vrty byly označeny jako V 1 až V 11.

V průběhu vrtných prací byly odebírány dokumentační vzorky zemin, které byly ukládány do normalizovaných vzorkovnic a průběžně dokumentovány. Po vyhloubení vrtů a geologické dokumentaci byly vrty likvidovány dusaným záhozem.

Vrtné práce prováděli pracovníci firmy Hydrogeo s.r.o. Brno, pojízdnou vrtnou soupravou LUMESA SIG – MOUNTY 2000 / 90H spirálovým vrtákem o průměru 112 mm, dne 15. 11. 2012.

3. Geologické poměry

Z geomorfologického hlediska náleží území Západním Karpatům, soustavě Vněkarpatských sníženin (VIII), podsoustavě Západní Vněkarpatské sníženiny (VIII A). To dále řadíme do celku Dyjsko-svrateckého úvalu (VIII A-1) a jeho podcelku Pracké pahorkatiny (VIII A-1F)), dle T. Czudka (Geomorfologické členění CSR, Studia geographica 23, Brno 1972).

Z regionálně-geologického hlediska náleží zájmové území karpatské předhlubni. Podklad tvoří prevariské metamorfity a granitoidy zvrásněné variské jednotky a nezvrásněný epivariský pokryv. Jejich rozšíření v podloží neogénu je zatím známo jen nedokonale.

Tyto horniny jsou překryty neogenními sedimenty karpatské předhlubně, které zasahují do Českého masívu a jsou pokládány z geotektonického hlediska za pokryv masívu. Z těchto neogenních sedimentů vystupují v zájmovém prostoru převážně vápnité jíly (tégly) s vložkami písků, které jsou uloženy na facii bazálních klastik.

Kvartérní pokryvné útvary jsou zastoupeny sprašemi a sprašovými hlínami eolického původu, pro které je charakteristické časté vykličování vrstev. V komplexu těchto eolických sedimentů se vyskytují tzv. pohřbené horizonty, které jsou hlavním kritériem pro stratigrafické členění. Často tvoří kryt nepravidelně mocné vrstvě staršího fluviálního hlinito-písčitého štěrku, která místy zcela mizí. Jedná se o denudační zbytky terasových sedimentů řeky Svratky a Svitavy.

Na vlastním staveništi byly zastiženy konstrukční vrstvy komunikace, navážky – zásypové zeminy, sprašové hlíny, jílovité hlíny, náplavové jílovité hlíny, náplavové jílovito-písčité hlíny se štěrkem a náplavové jílovité písky se štěrkem.

Konstrukční vrstvy komunikace jsou tvořeny svrchní vrstvami asfaltu o mocnosti 0,3 až 0,6 m, ve vrtu V 10 a V 11 s vrstvou makadamu o mocnosti 0,3 – 0,8 m, popř. pod vrstvou asfaltu nasedají přímo na vrstvy navážek, (zásypové zeminy), jejichž mocnost činí 0,6 – 3,5 m.

Ve vrtech V 1 – V 9 byly zastiženy sprašové hlíny o zjištěné mocnosti 1,2 – 2,5 m. Sprašové hlíny jsou tuhé, místy písčité.

Ve vrtech V 5, V 9 a V 11 byly zjištěny náplavové jílovité hlíny, popř. náplavové jílovito-písčité hlíny s příměsí štěrku. Zjištěné či ověřené mocnosti náplavových jílovitých hlína činí 0,5 – 2,4 m, mocnost náplavových jílovito-písčitých hlín s příměsí štěrku činí cca 1,5 m.

Poslední zastiženou zeminou jsou náplavové jílovité písky s příměsí štěrků, zjištěné ve vrtech V 1, V 3, V 7 a V 9, jejichž ověřená mocnost činí 0,1 – 1,6 m.

Pro trasu vodovodu uvažujeme s hloubkou výkopů cca 3,5 m.

4. Hydrogeologické poměry

Hladina podzemní vody nebyla ve vrtech zastižena. Vzhledem k charakteru území – údolní niva řeky Svatky a Svitavy a jejich terasy, lze očekávat možnost zastižení hladiny podzemní vody v průběhu výkopových prací. V současné době vzhledem k dlouhotrvajícímu suchu je hladina podzemní vody pokleslá a nebyla vrty zjištěna, avšak vzhledem ke geologickým poměrům doporučujeme uvažovat s jejím vlivem na základové konstrukce, jelikož může docházet k jejímu kolísání v obdobích s intenzivnějšími srážkami a v závislosti na ročním období.

Zastižené sprašové hlíny jsou převážně bez vody, ta se může objevit pouze lokálně na jílovitějších polohách, a to v obdobích s intenzivnějšími srážkami a v závislosti na ročním období. Hladina podzemní vody může být lokálně zastižena také na povrchu terasových štěrků, kde komunikuje s hladinou v řece Svatce a Svitavě.

5. Geotechnické vlastnosti zemin

Fyzikálně-mechanické vlastnosti zemin byly stanoveny na základě zjištěných geotechnických vlastností zemi zastižených v půdním profilu během geologické dokumentace.

Jílovité hlíny, z geologického hlediska se jedná o sprašové hlíny, náplavové jílovité a jílovito-písčité hlíny, řadíme mezi zeminy jemnozrné skupiny F, třídy F6 CI (jíl se střední plasticitou) až F8 CH (jíl s vysokou plasticitou). Pro tyto zeminy lze doporučit do statických výpočtů :

F6 CI – tuhá konzistence		
objemová tíha	γ	21,0 kN . m ⁻³
efektivní úhel vnitřního tření	φ_{ef}	17°
efektivní soudržnost	c_{ef}	12 kPa
totální úhel vnitřního tření	φ_u	0°
totální soudržnost	c_u	40 kPa
modul přetvárnosti	E_{def}	4 MPa

F8 CH – měkká konzistence		
objemová tíha	γ	20,5 kN . m ⁻³
efektivní úhel vnitřního tření	φ_{ef}	13°
efektivní soudržnost	c_{ef}	3 kPa
totální úhel vnitřního tření	φ_u	0°
totální soudržnost	c_u	20 kPa
modul přetvárnosti	E_{def}	2 MPa

Náplavové jílovité písky řadíme mezi zeminy písčité skupiny S, S5 SC (písek jílovitý). Do statických výpočtů uvádíme následující směrné normové charakteristiky dle ČSN EN 1997-1 a ČSN EN 1997-2 :

:

S5 SC		
objemová tíha	γ	18,5 kN . m ⁻³
efektivní úhel vnitřního tření	φ_{ef}	26 ⁰
efektivní soudržnost	c_{ef}	4 kPa
modul přetvárnosti	E_{def}	4 MPa

6. Inženýrskogeologické zhodnocení

I když se základová půda v rámci staveniště nemění a jednotlivé vrstvy mají přibližně stálou mocnost, je celé území překryto souvislou vrstvou nehomogenních navážek a podzemní voda může ovlivnit základové konstrukce ve výkopu pro trasu vodovodu, a proto hodnotíme **základové poměry** jako **složité**.

Uvažovaný objekt trasy rekonstrukce vodovodu hodnotíme jako **konstrukci náročnou**. Proto doporučujeme při návrhu základových konstrukcí použít výpočtů podle mezních stavů.

Podzemní voda nebyla během vrtných prací zastižena, avšak s jejím vlivem na základové konstrukce je nutno uvažovat po celé trase vodovodu.

Z hlediska inženýrskogeologického jsou zeminy charakteru spraší až sprašových hlín popisovány jako polygenetické hlíny eolického původu. Sprašové hlíny jsou zde slabě vápnité, místy s drobnými konkréty CaCO₃. Uhličitán vápenatý zde působí jako tmel mezi zrny a brání jejich posunutí. Pokud by došlo k prosycení zeminy vodou, uhličitán se rozpustí, tmel přestane účinkovat a zrna se posunou. Povrch území pak začíná poklesávat a sprašové sedimenty se stávají prosedavými. Navíc jsou spraše při nasycení vodou značně rozbředavé a jsou namrzavé až nebezpečně namrzavé a málo vhodné až nevhodné do silničních násypů.

Lze předpokládat, že zemina bude náchylná k prosedání. Pro zjištění smykové pevnosti v efektivních parametrech doporučujeme pro uvedené sprašové hlíny počítat u efektivního úhlu vnitřního tření s hodnotami kolem 17⁰. Tyto hodnoty jsou charakteristické pro sprašové sedimenty brněnské oblasti.

Náplavové hlíny obsahují příměs organických látek, které na sebe váží vodu. Při zatížení těchto zemín základovými konstrukcemi i samotnými objekty dojde k vytlačení vody z organických látek a zemina se stává nepravidelně prosedavou, kdy povrch území začíná poklesávat. Navíc jsou zeminy při nasycení vodou značně rozbředavé a jsou namrzavé až nebezpečně namrzavé. Bude nutno provést taková opatření, aby nemohlo dojít k promáčení základových zemín, které se tak mohou stát rozbředavými a nepravidelně prosedavými.

Dále doporučujeme, aby v soudržných zeminách byly výkopy pro základové, krátkodobě otevřené konstrukce, prováděny ve sklonu 1 : 1,25. Současně bude třeba stěny výkopu zabezpečit pažením proti případné destrukci.

Základová půda ve výkopu by měla být před betonáží řádně nahutněna a měla by být chráněna před povětrnostními vlivy.

Pro přehlednost uvádíme hodnoty tabulkové výpočtové únosnosti R_{dt} (kPa) pro základové půdy při šířce základů $< 3,0$ m a hloubce založení 0,8 až 1,5 m :

a) F6 CI $R_{dt} = 100$ kPa – při tuhé konzistenci

b) F8 CH $R_{dt} = 80$ kPa – při tuhé konzistenci

c) F8 CH $R_{dt} = 40$ kPa – při měkké konzistenci

Pro písčité zeminy lze uvést tabulkové výpočtové hodnoty únosnosti R_{dt} při hloubce založení 1,0 m a šířce základu 0,5 – 1,0 – 3,0 m :

a) S5 SC $R_{dt} = 125 - 175 - 225$ kPa

Konstrukční vrstvy komunikace :

Plán komunikace uvažované k rekonstrukci je tvořena převážně navážkovými zásypovými zeminami, popř. sprašovými hlínami tuhé konzistence.

Z hlediska inženýrskogeologického jsou zeminy charakteru spraší až sprašových hlín popisovány jako polygenetické hlíny eolického původu. Sprašové hlíny jsou zde slabě vápnité, místy s drobnými konkréty CaCO_3 . Uhličitán vápenatý zde působí jako tmel mezi zrny a brání jejich posunutí. Pokud by došlo k prosycení zeminy vodou, uhličitán se rozpustí, tmel přestane účinkovat a zrna se posunou. Povrch území pak začíná poklesávat a sprašové sedimenty se stávají **prosedavými**. Navíc jsou spraše při nasycení vodou značně **rozbředavé** a jsou **namrzavé až nebezpečně namrzavé**.

Zastižené sprašové hlíny, které tvoří plán stávající komunikace, jsou z hlediska jejich vhodnosti pro plán komunikace nevhodné a by byla vhodná jejich výměna za zeminy vhodnější. Vzhledem k pravděpodobné nemožnosti celkové výměny těchto zemin bude nutné úpravu plánu provádět velmi pečlivě, chránit je před klimatickými vlivy a vlastní hutnění provádět dle předepsané projektové dokumentace.

Pokud bude v rámci celkové rekonstrukce zemina plánu odtěžena, případně bude použita zpět do výkopů, bude zapotřebí provést ověření únosnosti plánu zatěžovací zkouškou.

7. Závěr

Můžeme konstatovat, že výše uvedená rešerše, provedená na základě inženýrsko-geologického a hydrogeologického průzkumu (2012), podává charakteristiku staveniště, jak bylo stanoveno smlouvou. Vzhledem ke zjištěným skutečnostem je nutno dbát pokynů uvedených v kapitole č. 6 této zprávy.

Předložená zpráva dokumentuje také skladbu komunikace na ulici Komárovská v Brně – Komárově. Přehledně dokumentuje jednotlivé konstrukční vrstvy vozovky a na základě provedeného průzkumu lze projektovat rekonstrukce inženýrských sítí a opravu komunikace.

Pro přehlednost uvádíme zařazení zemin do tříd dle jejich těžitelnosti :

Vodovod (do hl. cca 3,5 m) :

zemina	třída těžitelnosti	%
navážka – zásypová zemina	4	30
sprašová hlína	3	30
náplavová jílovito-písčitá hlína	3	20
náplavový jílovitý písek se štěrkem	3	20

Zpracoval : RNDr. Vratislav Minol

Brno, říjen 2020

Situace vrtů

1 : 500

Příloha č. 1

Dokumentace vrtů

Část A : Geologická dokumentace

Část B : Dokumentace pro projektování

Část A : Geologická dokumentace

V 1 (Komárovská)

0,00 – 0,60	asfalt
0,60 – 1,80	navážka – jílovitá hlína, tmavě hnědá, úlomky cihel, tuhá
1,80 – 3,40	sprašová hlína, tmavě hnědá, tuhá
3,40 – 3,50	náplavový jílovitý písek, světle šedý, středně zrnitý až jemnozrný, vlhký

Bez vody.

V 2 (Komárovská)

0,00 – 0,40	asfalt
0,40 – 1,00	navážka – jílovitá hlína, tmavě hnědá, úlomky cihel, tuhá

Bez vody.

V 3 (Komárovská – před č.3)

0,00 – 0,40	asfalt
0,40 – 1,00	navážka – jílovitá hlína, tmavě hnědá, úlomky cihel, tuhá
1,00 – 1,30	sprašová hlína, tmavě hnědá, tuhá až měkká
1,30 – 3,50	sprašová hlína, hnědá, tuhá

Bez vody.

V 4 (Komárovská – před č. 11)

0,00 – 0,50	asfalt
0,50 – 1,00	navážka – hlína, písek, úlomky cihel, drobný makadam

Bez vody.

V 5 (Komárovská – naproti č. 14)

0,00 – 0,50	asfalt
0,50 – 1,80	navážka – hlína, písek, úlomky cihel, drobný makadam
1,80 – 2,50	sprašová hlína, tmavě hnědá, tuhá
2,50 – 3,00	sprašová hlína, světle hnědá, tuhá
3,00 – 3,50	jílovitá hlína, černohnědá, tuhá

Bez vody.

V 6 (Komárovská)

0,00 – 0,50   asfalt
0,50 – 1,00   navážka – hlína, písek, úlomky cihel, drobný makadam

Bez vody.

V 7 (Komárovská – cca naproti č. 20)

0,00 – 0,40   asfalt
0,40 – 2,10   navážka – písek, jílovitá hlína, černohnědá, od cca 1,5 m vápno (cca 15,0 cm),
pak písčitý jíl, světle šedohnědý – provápněný, vlhký, měkký
2,10 – 2,60   navážka – jílovito-písčitá hlína, hnědá, tuhá až měkká
2,60 – 3,50   sprašová hlína, tmavě hnědá, tuhá

Bez vody.

V 8 (Komárovská)

0,00 – 0,50   asfalt
0,50 – 1,00   navážka – písek, hlína, drobný makadam

Bez vody.

V 9 (Komárovská – naproti č. 25)

0,00 – 0,60   asfalt
0,60 – 2,10   navážka – jílovitá hlína, popel, hrubé úlomky cihel
2,10 – 3,50   sprašová hlína, tmavě hnědá, tuhá

Bez vody.

V 10 (Komárovská – před č. 25)

0,00 – 0,30   asfalt
0,30 – 0,60   navážka – drobný makadam
0,60 – 1,00   náplavová jílovito-písčitá hlína, hnědá, tuhá

Bez vody.

V 11

(rohový Komárovská č. 31 / Konopná č. 14)

0,00 – 0,40	asfalt
0,40 – 0,80	navážka – makadam
0,80 – 2,60	navážka – hlína, písek, drobný makadam
2,60 – 3,50	náplavová jílovitá hlína, hnědá, tuhá až měkká

Bez vody.

Část B : Dokumentace pro projektování

V 1 (Komárovská)

0,00 – 0,60	asfalt
0,60 – 1,80	zásypová zemina – jílovitá hlína, tmavě hnědá, úlomky cihel, tuhá
1,80 – 3,40	sprašová hlína, tmavě hnědá, tuhá
3,40 – 3,50	náplavový jílovitý písek, světle šedý, středně zrnitý až jemnozrný, vlhký

Bez vody.

V 2 (Komárovská)

0,00 – 0,40	asfalt
0,40 – 1,00	zásypová zemina – jílovitá hlína, tmavě hnědá, úlomky cihel, tuhá

Bez vody.

V 3 (Komárovská – před č.3)

0,00 – 0,40	asfalt
0,40 – 1,00	zásypová zemina – jílovitá hlína, tmavě hnědá, úlomky cihel, tuhá
1,00 – 1,30	sprašová hlína, tmavě hnědá, tuhá až měkká
1,30 – 3,50	sprašová hlína, hnědá, tuhá

Bez vody.

V 4 (Komárovská – před č. 11)

0,00 – 0,50	asfalt
0,50 – 1,00	zásypová zemina – hlína, písek, úlomky cihel, drobný makadam

Bez vody.

V 5 (Komárovská – naproti č. 14)

0,00 – 0,50	asfalt
0,50 – 1,80	zásypová zemina – hlína, písek, úlomky cihel, drobný makadam
1,80 – 2,50	sprašová hlína, tmavě hnědá, tuhá
2,50 – 3,00	sprašová hlína, světle hnědá, tuhá
3,00 – 3,50	jílovitá hlína, černohnědá, tuhá

Bez vody.

V 6 (Komárovská)

0,00 – 0,50 asfalt
0,50 – 1,00 zásypová zemina – hlína, písek, úlomky cihel, drobný makadam

Bez vody.

V 7 (Komárovská – cca naproti č. 20)

0,00 – 0,40 asfalt
0,40 – 2,10 zásypová zemina – písek, jílovitá hlína, černohnědá, od cca 1,5 m vápno (cca 15,0 cm), pak písčitý jíl, světle šedohnědý – provápněný, vlhký, měkký
2,10 – 2,60 zásypová zemina – jílovito-písčitá hlína, hnědá, tuhá až měkká
2,60 – 3,50 sprašová hlína, tmavě hnědá, tuhá

Bez vody.

V 8 (Komárovská)

0,00 – 0,50 asfalt
0,50 – 1,00 zásypová zemina – písek, hlína, drobný makadam

Bez vody.

V 9 (Komárovská – naproti č. 25)

0,00 – 0,60 asfalt
0,60 – 2,10 zásypová zemina – jílovitá hlína, popel, hrubé úlomky cihel
2,10 – 3,50 sprašová hlína, tmavě hnědá, tuhá

Bez vody.

V 10 (Komárovská – před č. 25)

0,00 – 0,30 asfalt
0,30 – 0,60 drobný makadam
0,60 – 1,00 náplavová jílovito-písčitá hlína, hnědá, tuhá

Bez vody.

V 11

(rohový Komárovská č. 31 / Konopná č. 14)

0,00 – 0,40	asfalt
0,40 – 0,80	makadam
0,80 – 2,60	zásypová zemina – hlína, písek, drobný makadam
2,60 – 3,50	náplavová jílovitá hlína, hnědá, tuhá až měkká

Bez vody.